

Agrupació Astronòmica d'Osona
C.Pare Xifré, 1-3, 3r. 08500 Vic (Barcelona)
Tel. 93 886 41 54
<http://www.astroosona.org>
e-mail: astrooso@astroosona.org

2009-10-27

Benvolguts consocis:

1. PROGRAMA D'ACTIVITATS. Al final us adjuntem el programa d'activitats de novembre i desembre actualitzat, ja que en la circular anterior n'hi havia algunes que encara no estaven del tot concretades.

2. SOCIETAT CATALANA DE GNOMÒNICA. El nostre consoci Josep M. Casals hi farà una conferència sobre el tema "El temps i la seva mesura: Les escales de temps". Aquest acte tindrà lloc dijous 1 de desembre a 1/4 de 7 de la tarda a l'IES-SEP La Mercè, c. dels Motors 122, Barcelona.

3. CONFERÈNCIA EXTRAORDINÀRIA i acte de cloenda de l'Any Internacional de l'Astronomia. LA MISSIÓ GAIA: ORIGEN, COMPOSICIÓ I EVOLUCIÓ DE LA NOSTRA GALÀXIA, per Jordi Portell i de Mora, Enginyer en Electrònica i Doctor en Física Aplicada per la UPC. Investigador a la Universitat de Barcelona i col·laborador de la missió Gaia de l'Agència Espacial Europea (vegeu-ne el resum en l'actualització del programa d'activitats del trimestre). Aquesta conferència es farà dissabte 19 de desembre a les 12 del migdia, al Temple Romà, de Vic.

4. SORTIDA DEL TRIMESTRE. Tal com s'anunciava a la darrera circular, aquesta sortida es farà dissabte 29 de novembre per visitar l'exposició "Immersió! Monturiol i la conquesta del fons del mar", al Museu Marítim de Barcelona, en ocasió de l'any commemoratiu del 150è aniversari del submarí Ictineu. Hi haurà la possibilitat de completar la sortida visitant altres exposicions temporals al mateix Museu: "El marítim entre bombes" - "El món flueix: Dues mirades sobre la mateixa realitat" - "L'exemple Cerdà, 150 anys de modernitat", o bé algunes exposicions temporals al CosmoCaixa, sobre "Darwin observador" - "Il·lusionisme i ciència", i "La utilitat dels nombres en la vida quotidiana", tot això segons decideixin els assistents. La sortida es farà en cotxes particulars i se sortirà a les 9 del matí del lloc de costum.

5. IIIª JORNADA D'HISTÒRIA DE L'ASTRONOMIA I LA METEOROLOGIA. Aquesta Jornada va tenir lloc dissabte 17 d'octubre al Temple Romà, tal com estava previst i amb una nodrida assistència. Les comunicacions presentades i els seus autors van ser els següents:

- Francesc Xavier Barca: Alta divulgació científica en el període revolucionari: L'astronomie des Dames, de Jérôme de Lalande.
- Trini Cadefau: L'estudi dels anells de Saturn.
- Víctor Navarro: Vicenç Mut i l'astronomia d'observació als anys centrals del segle XVII.
- Josep M. Oliver: "L'Observatori català" de Rafael Patxot.
- Antoni Roca: L'Observatori Fabra i els seus orígens.
- Carles Puig-Pla: Astronomia i meteorologia a l'Acadèmia de Ciències de Barcelona al segle XIX.
- Francesca Masnou: El pare Cazador.

- Josep Sala Orri: Mossèn Manuel Serinanell i Mir, astrònom, meteoròleg i fundador de l'Agrupació Astronòmica d'Osona.
- Eduard-Josep Chifré: El debat sobre el canvi climàtic i l'arribada de l'ésser humà a la Lluna a través del cinema.

A més de les comunicacions hi van tenir lloc les conferències:

- Thomas Settle: The invention of the telescope. The studies of dr. Josep M. Simon de Guilleuma.
- Josep Batlló: Els ciclonistes catalans.

També es fa ver la presentació del portal d'internet "Divulgameteo: Un punto de encuentro en internet sobre la historia de la Meteorología".

6. CURS D'INICIACIÓ A L'ASTRONOMIA. Aquest curs al centre cívic de La Guixa, organitzat per l'Entitat coordinadora dels centres cívics de l'Ajuntament de Vic, ja està començat i ha tingut un gran èxit d'inscripció, fins al punt que s'ha omplert dos grups de 30 persones. Va començar el passat 9 d'octubre i consta de 8 sessions teòriques i 2 observacions.

7. DINAR DE NADAL. Es farà dissabte 19 de desembre a 2/4 de 2 del migdia, al restaurant El Racó d'En Pep, a Vic, al Passeig, en acabar la conferència extraordinària de cloenda de l'Any Internacional de l'Astronomia. Cal fer la inscripció al nostre local, o bé per telèfon o per correu electrònic abans del dimarts anterior dia 15.

Cordialment.

LA JUNTA

PROGRAMA D'ACTIVITATS. 4t TRIMESTRE. ACTUALITZACIÓ

Novembre

Dimarts 3: Conferència EL PROJECTE MUSSOL, per Jordi Baucells, biòleg i enginyer tècnic agrícola, i Guillem Mas, biòleg, ambdós del Grup de Naturalistes d'Osona.

Des de l'any 2004 el Grup de Naturalistes d'Osona està portant a terme el Projecte Mussol, amb l'objectiu de protegir una de les espècies més amenaçades dels nostres espais agraris: el mussol comú (*athene nocturna*). S'han portat a terme accions de conservació i custòdia de finques agrícoles, col·locació de caixes-niu i altres elements per afavorir la nidificació, censos de les poblacions a la Plana de Vic i el Lluçanès, i monitorització d'exemplars alliberats per avaluar-ne la supervivència. En aquesta conferència s'exposaran tots els resultats d'aquests anys de projecte.

Dijous 5: OBSERVACIÓ PÚBLICA des del nostre observatori, a les 8 del vespre.

Dimarts 10: Conferència LA LLUNA, L'ÀTIC DE LA TERRA, per Ricard Làzaro, Llicenciat en Humanitats i Diplomata en Ciències Religioses.

Continuació de la conferència feta en el trimestre passat sobre els 40 anys de l'arribada de l'home al nostre satèl·lit i els 50 anys de les primeres sondes. La Lluna és com l'àtic deshabitada,

i fins fa poc desconegut, del planeta Terra, fins fa mig segle no sabíem res de la seva cara oculta. Veurem les missions Apollo a la Lluna i la informació més nova sobre aquesta.

Dimarts 17: Conferència LES NOVES COORDENADES GEODÈSIQUES, per Gabriel Guix, Enginyer Topògraf.

Dimarts 24: Conferència CORREOS, ESCLAVOS Y PALOMAS. LA GÉNESIS DE LA TEORÍA DE LA EVOLUCIÓN DE CHARLES DARWIN, per Oliver Hochadel, Centre d'Estudis d'Història de la Ciència de la Universitat Autònoma de Barcelona. Dins el programa de Seminaris de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica.

¿Quién era Charles Darwin (1809-1882)? ¿Un genio extraordinario? ¿El más grande biólogo de todos los tiempos? ¿*El origen de las especies* (1859) es el libro más importante de la historia de la biología? Quizás sí, pero ¿por qué? Los genios no caen del cielo. La historia de la ciencia intenta comprender por qué y cómo un científico descubre una nueva teoría; intenta analizar las condiciones concretas de los descubrimientos. Debemos preguntarnos quiénes fueron los maestros de Darwin, pero un análisis histórico es algo más que una lista de nombres de científicos y pensadores. Si queremos comprender la génesis de la teoría de la evolución, tenemos que sumergirnos en las condiciones concretas de la sociedad británica del siglo XIX. Sólo así entenderemos por qué el Imperio Británico, la lucha contra la esclavitud, el servicio de Correos, los parques zoológicos y los criadores de palomas, entre otras muchas cosas, fueron factores importantes en el desarrollo de la nueva teoría de Charles Darwin sobre nuestro origen.

Dissabte 28: Visita a l'Exposició Monturiol, al Museu Marítim de Barcelona, amb possibilitat de completar la sortida visitant algunes exposicions temporals al CosmoCaixa, sobre Darwin, Il·lusionisme i ciència i La utilitat dels nombres en la vida quotidiana.

Desembre

Dimarts 1: Conferència MORIM, DONCS EXISTIM, per Jordi Amblàs, metge, Hospital General de Vic.

Dijous 3: OBSERVACIÓ PÚBLICA des del nostre observatori, a les 8 del vespre.

Dimarts 15: Conferència ASTROFOTOGRAFIA: TÈCNiques I MATERIALS. RETOC FOTOGRÀFIC, per Pei Iborra i Ferran Mercader.

Dissabte 19: Conferència LA MISSIÓ GAIA: ORIGEN, COMPOSICIÓ I EVOLUCIÓ DE LA NOSTRA GALÀXIA, per Jordi Portell i de Mora, Enginyer en Electrònica i Doctor en Física Aplicada per la UPC. Investigador a la Universitat de Barcelona i col·laborador de la missió Gaia de l'Agència Espacial Europea.

Gaia és un ambiciós observatori astronòmic que l'Agència Europea de l'Espai llançarà la primavera de 2012. Des de la seva òrbita, a un milió i mig de quilòmetres de la Terra, aquest satèl·lit mesurarà les posicions, distàncies i moviments de més de mil milions d'estrelles de la nostra Galàxia. El resultat serà el mapa tridimensional més complert i precís de la Via Làctia, amb precisions equivalents a la mesura del diàmetre d'un cabell humà vist des de més de mil quilòmetres de distància. Gaia serà un desafiament tecnològic en tots els aspectes, des de les 100 càmeres CCD de vuit megapíxels a bord, fins a la complexa base de dades de més de 100TB que caldrà processar amb grans supercomputadors.

Aquesta conferència tindrà lloc a les 12 del migdia, al Temple Romà.

Dissabte 19: Dinar de Nadal a 2/4 de 2 del migdia, al restaurant El Racó d'En Pep, a Vic, al Passeig, en acabar la conferència extraordinària de cloenda de l'Any Internacional de l'Astronomia.

Dimarts 22: Conferència EL CICLE URBÀ DE L'AIGUA, per Andreu Valls, Enginyer Industrial.

L'objectiu d'aquesta conferència és donar a conèixer de forma molt divulgativa, les principals tecnologies que actualment s'apliquen en la producció, depuració i gestió de les xarxes urbanes d'abastament d'aigua. L'aplicació de la informàtica al control de fuites, lectura de comptadors, control de bombes o en la regulació d'inundacions, pot ser que no sigui prou coneguda pels ciutadans que en són els principals usuaris.

NOTES:

Totes les activitats es faran el local de l'Agrupació, c. del Pare Xifré 3, 3r, 1^a. Vic, a les 8 del vespre, llevat d'indicació expressa en sentit contrari.

El lloc de trobada per a les sortides serà al c. de la Laura, entre la Torre dels Frares i l'Escola Politècnica de la Universitat de Vic, llevat d'indicació expressa en sentit contrari.